RETTENS DOM (Femte Udvidede Afdeling)

10. april 2003 *

I sag T-369/00,

Département du Loiret ved advokat A. Carnelutti,

sagsøger,

støttet af:

Scott SA, Saint-Cloud (Frankrig), ved Sir Jeremy Lever, QC., barrister G. Peretz og solicitor R. Griffith, og med valgt adresse i Luxembourg,

intervenient,

* Processprog: fransk.

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved G. Rozet og J. Flett, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

angående en påstand om delvis annullation af Kommissionens beslutning 2002/14/EF af 12. juli 2000 om den statsstøtte, Frankrig har iværksat til fordel for Scott Paper SA/Kimberly-Clark (EFT L 12, s. 1),

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Femte Udvidede Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J.D. Cooke, og dommerne R. García-Valdecasas, P. Lindh, N.J. Forwood og H. Legal,

justitssekretær: fuldmægtig J. Palacio González,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter mundtlig forhandling den 26. september 2002,

afsagt følgende

Dom

Relevante retsforskrifter

Forordning (EF) nr. 659/1999

1 Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel [88] (EFT L 83, s. 1) indeholder processuelle regler vedrørende statsstøtte.

2 Forordningens artikel 15 bestemmer:

»Forældelsesfrist

1. Kommissionens beføjelser til at kræve tilbagebetaling af støtte forældes efter ti år.

2. Forældelsesfristen løber fra det tidspunkt, hvor den ulovlige støtte tilkendes støttemodtageren, enten som individuel støtte eller under en støtteordning. Enhver foranstaltning, der træffes af Kommissionen eller af en medlemsstat efter opfordring fra Kommissionen angående den ulovlige støtte, afbryder denne frist. Efter hver afbrydelse begynder forældelsesfristen forfra. Forældelsesfristen suspenderes i det tidsrum, hvor Kommissionens beslutning er genstand for en verserende sag for De Europæiske Fællesskabers Domstol.

3. Enhver støtte, for hvilken forældelsesfristen er udløbet, anses for at være eksisterende støtte.«

3 Artikel 30 i forordning nr. 659/1999 bestemmer:

»Ikrafttræden

Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.«

Faktiske omstændigheder

4 Den 21. august 1987 indgik byen Orléans, sagsøgeren og selskabet Scott Paper Company (herefter »Scott«) en aftale på foranledning af de tilbud, som byen Orléans havde fremsat over for Scott. Ved aftalen besluttede Scott at opføre en fabrik i departementet Loiret på en grund på 48 hektar i industriområdet La

Saussaye. Aftalen vedrørte bl.a. erhvervelsen af grunden og den vandafledningsafgift, som skulle betales, og som blev beregnet på grundlag af en særlig favorabel sats svarende til 25% af den laveste afgift, som betales af de øvrige industrier. Byen Orléans foreslog endvidere at foretage byggemodningen af grunden gratis.

5 Ifølge aftalen skulle sagsøgeren og byen Orléans bidrage med højst 80 mio. franske francs (FRF) til byggemodningen af grunden til fordel for Scott. Endelig blev købesummen for grunden efter byggemodning fastsat til 31 mio. FRF.

6 I november 1996 offentliggjorde den franske revisionsret en beretning om »les interventions des collectivités territoriales en faveur des entreprises« (lokale myndigheders indgreb til fordel for virksomheder) (offentliggjort særberetning fra den franske revisionsret, november 1996, Paris). Med denne beretning ønskede revisionsretten at henlede opmærksomheden på visse støtteforanstaltninger, som franske lokale myndigheder havde ydet til fordel for en række virksomheder, navnlig overdragelsen af en grund til Scott på 48 ha i industriområdet La Saussaye.

7 Efter offentliggørelsen af denne beretning modtog Kommissionen ved skrivelse dateret den 23. december 1996 en klage vedrørende de særligt favorable vilkår for byen Orléans' og departementsrådet i Loirets salg af grunden på 48 ha til Scott og den sats, hvorefter Scott skulle betale vandafledningsafgift.

8 Ved skrivelse af 17. januar 1997 anmodede Kommissionen de franske myndigheder om supplerende oplysninger. Herefter fulgte en korrespondance mellem de franske myndigheder og Kommissionen fra januar 1997 til april 1998, hvorunder de franske myndigheder til dels meddelte de ønskede oplysninger og præciserin-

ger, bl.a. ved skrivelse af 19. marts, 21. april og 29. maj 1997. Den 8. august 1997 anmodede Kommissionen på ny de franske myndigheder om præciseringer. Kommissionen modtog supplerende oplysninger fra disse myndigheder den 3. november 1997 og fra klageren den 8. december 1997, den 29. januar 1998 og den 1. april 1998.

9 Ved skrivelse af 10. juli 1998 informerede Kommissionen de franske myndigheder om sin beslutning af 20. maj 1998 om at indlede en procedure i henhold til artikel 88, stk. 2, EF »under hensyn til, at der var tvivl om de betingelser, de franske myndigheder havde anvendt over for [Scott] og om, hvorvidt disse var forenelige med traktaten«, og opfordrede myndighederne til at afgive bemærkninger og besvare visse spørgsmål (herefter »beslutningen om indledning af proceduren«). I samme skrivelse anmodede Kommissionen endvidere de franske myndigheder om at informere Scott om, at proceduren var iværksat, og at Scott eventuelt ville blive nødt til at tilbagebetale ulovlig ydet støtte. Ved offentliggørelsen af nævnte skrivelse i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* af 30. september 1998 (EFT C 301, s. 4) blev interesserede parter informeret om, at proceduren var iværksat og opfordret til at fremsætte deres eventuelle bemærkninger vedrørende de pågældende foranstaltninger.

10 Ved skrivelse af 25. november 1998 fremsatte de franske myndigheder, efter at have anmodet om udsættelse, deres bemærkninger vedrørende beslutningen om procedurens iværksættelse.

11 Efter at Kommissionen havde gjort sig bekendt med bemærkningerne fra de franske myndigheder og fra tredjemænd anmodede den på ny de franske myndigheder om supplerende oplysninger. Da myndighederne kun besvarede anmodningen delvis, udstedte Kommissionen den 8. juli 1999 pålæg til dem om at meddele de nødvendige oplysninger. Den 15. oktober 1999 besvarede de franske myndigheder delvis dette krav.

12 Den 22. marts 1999 udstedte Rådet forordning nr. 659/1999, som i overensstemmelse med forordningens artikel 30 trådte i kraft den 16. april 1999.

Den anfægtede beslutning

13 Den 12. juli 2000 vedtog Kommissionen en beslutning om den statsstøtte, Frankrig har iværksat til fordel for Scott (herefter »den anfægtede beslutning«). Beslutningens artikel 1 bestemmer:

»Den statsstøtte i form af en favørpris for en grund og en favørsats for vandafledningsafgift, som Frankrig har iværksat til fordel for Scott, til et beløb af 39,58 mio. FRF (6,03 mio. EUR) eller i nutidsværdi 80,77 mio. FRF (12,3 mio. EUR) for så vidt angår favørprisen for grunden [...] er uforenelig med fællesmarkedet.«

14 Den anfægtede beslutnings artikel 2 bestemmer:

»1. Frankrig træffer alle nødvendige foranstaltninger for hos støttemodtageren at tilbagesøge den i artikel 1 omhandlede støtte, som allerede ulovligt er udbetalt til denne.

2. Tilbagesøgningen finder sted omgående og i overensstemmelse med fransk lovgivning, såfremt denne giver mulighed for øjeblikkelig og effektiv iværk-

sættelse af denne beslutning. Den støtte, der skal tilbagebetales, pålægges renter fra det tidspunkt, den blev udbetalt til modtageren, og indtil den er tilbagebetalt. Renterne beregnes på grundlag af den referencesats, der anvendes til at beregne subventionsækvivalenten for regionalstøtte.«

15 Kommissionen har i den anfægtede beslutning antaget, at den forældelsesfrist, som gælder for dens beføjelser til at kræve ulovlig støtte tilbagebetalt i medfør af artikel 15 i forordning nr. 659/1999, var blevet afbrudt i den foreliggende sag, da enhver foranstaltning, Kommissionen træffer angående en ulovlig støtte, afbryder forældelsesfristen (jf. den anfægtede beslutnings 219. betragtning).

16 Kommissionen fastslår i beslutningen, at den anfægtede støtte var blevet tildelt den 31. august 1987. Den første foranstaltning, som Kommissionen traf i form af en formel begæring til de franske myndigheder om at fremsende oplysninger, var dateret den 17. januar 1997. Forældelsesfristen blev således afbrudt inden udløbet af den fastsatte periode på ti år, hvorfor Kommissionen havde beføjelse til at kræve den pågældende støtte tilbagebetalt (jf. den anfægtede beslutnings 220. betragtning).

17 I den anfægtede beslutning afviser Kommissionen endvidere Scotts argument om, at forældelsesfristen tager sigte på at beskytte modtageren af støtten, og at den derfor først afbrydes, når modtageren får underretning om Kommissionens undersøgelse vedrørende støtten. Efter Kommissionens opfattelse er spørgsmålet om, hvem forældelsesfristen i sidste ende er til gavn for, uafhængigt af spørgsmålet om forældelsesfristens beregning. Desuden tager artikel 15 i forordning nr. 659/1999 ikke efter Kommissionens opfattelse sigte på tredjeparter, men omhandler udelukkende forholdet mellem Kommissionen og medlemsstaterne. Denne bestemmelse pålægger derfor ikke Kommissionen nogen oplysningsforpligtelse over for tredjeparter, som ikke har nogen specifik rettighed efter forordningens artikel 15. Under en statsstøtteprocedure har tredjeparter ifølge Kommissionen kun de proceduremæssige rettigheder, der følger af artikel 88, stk. 2, EF (jf. den anfægtede beslutnings 221.-223. betragtning).

18 Når artikel 15 i forordning nr. 659/1999 nævner støttemodtageren, sker dette kun for at fastslå, fra hvilket tidspunkt forældelsesfristen begynder at løbe, nemlig fra »det tidspunkt, hvor den ulovlige støtte tilkendes støttemodtageren« (jf. den anfægtede beslutnings 223. betragtning).

19 I beslutningen erindrer Kommissionen endvidere om, at modtageren af en støtte selv skal kontrollere, om støtten er blevet anmeldt til Kommissionen. Uden en sådan anmeldelse og uden en godkendelse ville der ikke være nogen retssikkerhed (jf. den anfægtede beslutnings 224. betragtning).

Retsforhandlinger og parternes påstande

20 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 4. december 2000 har sagsøgeren anlagt denne sag. I stævningen har sagsøgeren anmodet om, at sagen øjeblikkeligt forenes med sag T-366/00, som Scott har anlagt den 30. november 2000 til prøvelse af den anfægtede beslutning.

21 Ved dokument indleveret til Rettens Justitskontor den 19. marts 2001 har Scott anmodet om at måtte intervenere i sagen til støtte for sagsøgeren.

22 Den 25. april 2001 har Retten i medfør af procesreglementets artikel 64, stk. 3, litra e), holdt et uformelt møde fælles for denne sag og sag T-366/00, hvorunder den af sagsøgeren i denne sag indgivne anmodning om forening af de to sager blev drøftet tillige med muligheden for at afgøre forældelsesspørgsmålet før rets-

forhandlingerne vedrørende realiteten, hvilket Scott havde anmodet om i sag T-366/00.

23 På grundlag af den refererende dommers rapport og under hensyn til de bemærkninger, der var afgivet under det uformelle møde, har Retten (Femte Udvidede Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling og begrænse den til de annullationsanbringender, som støttes på, at Kommissionens beføjelse til at udstede pålæg om tilbagebetaling af den statsstøtte, som Frankrig har ydet i form af en særlig favorabel pris for grunden på 48 ha i La Saussaye, er forældet.

24 Ved kendelse af 10. maj 2001 afsagt af formanden for Femte Udvidede Afdeling fik Scott tilladelse til at intervenere i sagen til støtte for sagsøgerens påstande.

25 Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret Rettens spørgsmål i retsmødet den 26. september 2002.

26 Retten skal derfor i denne sag alene behandle påstanden om annullation af den anfægtede beslutnings artikel 2, i det omfang denne påstand er baseret på anbringendet om tilsidesættelse af artikel 15 i forordning nr. 659/1999.

27 Sagsøgerens påstande på dette punkt lyder:

— Den anfægtede beslutnings artikel 2 annulleres, i det omfang den erklærer den statsstøtte, som er iværksat i form af en favørpris for en grund, for

retsstridig, og indeholder pålæg om tilbagebetaling af et beløb på 39,58 mio. FRF (6,03 mio. EUR) eller i nutidsværdi 80,77 mio. FRF (12,3 mio. EUR).

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

28 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

29 Scott, der er indtrådt som intervenient til støtte for sagsøgeren, har nedlagt følgende påstande:

— Sagsøgeren gives medhold.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Retlige bemærkninger

30 Til støtte for sine annullationspåstande vedrørende forældelsen har sagsøgeren fremført ét anbringende, hvorefter artikel 15 i forordning nr. 659/1999 er tilsidesat. Dette anbringende består af to led. Det første led støttes på, at forordning nr. 659/1999 finder anvendelse i sagen, og det andet på, at forældelsesfristen kun kan afbrydes af en »retsakt«, som Kommissionen har vedtaget »som myndighed«, og ikke af en begæring til de franske myndigheder om oplysninger.

Anbringendets første led om, at forordning nr. 659/1999 finder anvendelse i sagen

Parternes argumenter

31 Sagsøgeren har anført, at Kommissionens beføjelse til at kræve støtten vedrørende grunden i La Saussaye tilbage fra støttemodtageren, dvs. Scott, er forældet ifølge artikel 15 i forordning nr. 659/1999.

32 Sagsøgeren bestrider Kommissionens argument om, at forordning nr. 659/1999 ikke finder anvendelse i sagen. Efter sagsøgerens opfattelse har Kommissionen i den omtvistede beslutning erkendt, at forordning nr. 659/1999 finder anvendelse, da Kommissionen efter en omtale af forordningens indhold konkluderede, at forældelsesfristen blev afbrudt ved fremsendelsen af begæringen til de franske myndigheder om oplysninger, navnlig begæringen den 17. januar 1997. Den

retslige kontrol med den anfægtede beslutnings lovlighed bør angå dens indhold, som dette fremgår af beslutningens udtrykkelige ordlyd. I så henseende anfører sagsøgeren, at Kommissionen i svarskriftet har ændret sin begrundelse for den omtvistede beslutning, da Kommissionen nu hævder, at afbrydelsen af forældelsesfristen var begrundet i beslutningen af 20. maj 1998 om iværksættelse af proceduren. Denne argumentation, som først blev fremført i svarskriftet, men ikke i begrundelsen for den anfægtede beslutning, kan derfor ikke godtages efterfølgende.

33 Sagsøgeren gør gældende, at forordning nr. 659/1999, hvis bestemmelser utvivlsomt er af processuel karakter, finder anvendelse på verserende procedurer om statsstøtte, hvori der endnu ikke er truffet nogen endelig beslutning, inden forordningen trådte i kraft. Forordningen er kendetegnet ved, at den ikke indeholder nogen overgangsbestemmelser. Da den kodificerer og stadfæster en fast praksis ved anvendelsen af artikel 88 EF, udgør den et »uadskilleligt processuelt hele«, som må anvendes direkte på alle verserende sager, medmindre der er fastsat en udtrykkelig undtagelse i selve forordningen. Ifølge fast retspraksis må processuelle regler almindeligvis antages at finde anvendelse i samtlige tvister, der verserer på ikrafttrædelsestidspunktet (Domstolens dom af 12.11.1981, forenede sager 212/80-217/80, Salumi m.fl., Sml. s. 2735, præmis 9). Kommissionen har selv anvendt forordning nr. 659/1999 på verserende sager siden april 1999.

34 Endvidere er det sagsøgerens opfattelse, at den tiårige forældelsesfrist i artikel 15 i forordning nr. 659/1999 »gælder ubetinget«, og at der skal træffes foranstaltning til afbrydelse af forældelsen inden ti år efter den dato, da den ulovlige støtte er ydet. Hvis der forløber mere end ti år mellem forordningens ikrafttræden og datoen for støttens tildeling, uden at der er truffet foranstaltninger til forældelsens afbrydelse, må kravet anses for forældet. Hvis ikke der inden ti år efter støttens tildeling er udstedt pålæg om meddelelse af oplysninger eller truffet beslutning om iværksættelse af en formel undersøgelsesprocedure, er det ifølge sagsøgeren efter artikel 15 i forordning nr. 659/1999 udelukket at kræve støtten tilbage.

35 Sagsøgeren anfører, at sagen er »ekstrem« i betragtning af den periode, som forløb mellem datoen for støttens tildeling den 31. august 1987 og den dato, da de franske myndigheder blev opfordret til at besvare Kommissionens undersøgelse i 1997. Dette bekræftes yderligere af, at der gik endnu tre et halvt år, før den anfægtede beslutning blev vedtaget. Denne yderligere forsinkelse på tre og et halvt år må lægges såvel medlemsstaterne som Kommissionen til last. Den forløbne tid gjorde det vanskeligt for ikke at sige umuligt at rekonstruere de økonomiske forhold på daværende tidspunkt. Den omstændighed, at der forløber en meget lang periode, gør det særlig vanskeligt at retfærdiggøre en foranstaltning, som anfægtes efter statsstøttereglerne. Ti år udgør efter sagsøgerens opfattelse et maksimum for, hvad der kan anses for en rimelig forældelsesfrist.

36 Endvidere fremhæver sagsøgeren de væsentlige ulemper, som er forbundet med, at en procedure om statsstøtte »udelukkende er tosidig«. Denne procedure er kendetegnet ved, at dialogen mellem Kommissionen og medlemsstaterne er mere dybtgående og tilfredsstillende, når støtten ydes af en stats centrale myndigheder eller tjenestegrene, der henhører herunder. Dette gælder imidlertid ikke nødvendigvis for støtte, som ydes af lokale myndigheder. I dette tilfælde må de lokale myndigheder bære følgerne af de centrale myndigheders handlemåde, såfremt disse ikke har udvist den nødvendige agtpågivenhed ved besvarelsen af Kommissionens henvendelse. Efter sagsøgerens opfattelse bør den lokale myndighed, som har vedtaget den anfægtede retsakt, derfor systematisk inddrages i dialogen mellem Kommissionen og medlemsstaten.

37 Kommissionen har anført, at sagsøgerens opfattelse om, at Kommissionens tilbagesøgningskrav i det foreliggende tilfælde var forældet, er klart ubegrundet. Det er ikke i denne sag nødvendigt at undersøge, om forordning nr. 659/1999 udgør en helhed af processuelle regler, som almindeligvis finder anvendelse i samtlige tvister, der verserer på ikrafttrædelsestidspunktet, eller om de udgør en helhed af materielretlige regler, som i så fald kun finder anvendelse på forhold, som ligger forud for ikrafttrædelsen, såfremt det fremgår af deres ordlyd, formål eller opbygning, at de må tillægges en sådan virkning.

38 Kommissionen erindrer om, at der på tidspunktet for støttens tildeling, dvs. den 31. august 1987, og i hele 1997, hvor Kommissionen flere gange anmodede de franske myndigheder om oplysninger, ikke var fastsat nogen forældelsesfrist af fællesskabslovgiver for Kommissionens foranstaltninger over for uanmeldt statsstøtte. Efter Kommissionens opfattelse findes der ingen særskilt hjemmel for, at dens foranstaltninger var forældede. Det fremgår af Rettens dom af 15. september 1998 i sagen BFM og EFIM mod Kommissionen (forenede sager T-126/96 og T-127/96, Sml. II, s. 3437, præmis 68), at en forældelsesfrist ikke kan anvendes analogt. Derfor kunne efter Kommissionens opfattelse hverken de offentlige myndigheder, som var tildelt statsstøtte, eller støttemodtagerne, have nogen berettiget forventning om, at dens foranstaltninger var undergivet en forældelsesfrist.

39 Kommissionen har videre anført, at det er ubestridt, at der ikke var fastsat nogen forældelsesfrist på tidspunktet for vedtagelsen af beslutningen om iværksættelse af proceduren, dvs. den 20. maj 1998, hvorfor Kommissionens tilbagesøgningskrav ikke var forældet. Kommissionen var heller ikke undergivet en forældelsesfrist på det tidspunkt, da den meddelte de franske myndigheder sin beslutning om at iværksætte en formel undersøgelsesprocedure, dvs. den 10. juli 1998, og da den offentliggjorde denne beslutning i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* den 30. september 1998. Denne situation kan ikke ændres med tilbagevirkende gyldighed ved, at forordning nr. 659/1999 og dennes artikel 15 trådte i kraft den 16. april 1999. Heraf slutter Kommissionen, at dens tilbagesøgningskrav ikke kunne være forældet, da den vedtog den anfægtede beslutning den 12. juli 2000. Den finder, at ikrafttrædelsen af forordning nr. 659/1999 og dennes artikel 15 ikke kunne forhindre den i at træffe denne beslutning eller drage alle de retlige følger heraf for en støtte, som var ydet i strid med anmeldelsespligten i artikel 88, stk. 3, EF.

40 Ifølge Kommissionen er anvendelsen af forordning nr. 659/1999 og forældelsesfristen i forordningens artikel 15 på en støtte, som er ydet inden forordningens ikrafttræden, afhængig af to betingelser, som begge skal være opfyldt, nemlig dels, at der er forløbet en periode på ti år fra datoen for støttens tildeling, dels at der ikke er truffet nogen foranstaltninger til afbrydelse af fristen inden forord-

ningens ikrafttrædelsesdato. Kommissionen erkender, at der er forløbet ti år siden datoen for støttens tildeling, men har fastslået, at de forskellige foranstaltninger til forældelsens afbrydelse blev truffet inden ikrafttrædelsen af forordning nr. 659/1999. Under alle omstændigheder blev beslutningen om procedurens iværksættelse truffet på et tidspunkt, da der ikke fandtes nogen hjemmel for den antagelse, at Kommissionens tilbagesøgningskrav var forældet.

41 Ifølge Kommissionen anvender sagsøgeren artikel 15 i forordning nr. 659/1999 med tilbagevirkende gyldighed. Forordningen, der ikke indeholder nogen overgangsbestemmelser og derfor må anvendes umiddelbart, kan imidlertid ikke anvendes med tilbagevirkende gyldighed. Ifølge fast retspraksis skal en bestemmelse om forældelse være fastsat på forhånd for at kunne opfylde sin funktion (jf. Domstolens dom af 15.7.1970, sag 41/69, ACF Chemiefarma mod Kommissionen, Sml. 1970, s. 107, org.ref.: Rec. s. 661, og af 14.7.1972, sag 48/69, ICI mod Kommissionen, Sml. 1972, s. 151, org.ref.: Rec. s. 619). Ifølge Kommissionen indeholder forordning nr. 659/1999 kun en forældelsesregel for støtte, der er ulovligt tildelt efter forordningens ikrafttræden. Forældelsesreglen vedrører »nye« tilfælde af ulovligt ydet støtte og ikke »gamle« tilfælde af støtte, som blev ydet inden forordningens ikrafttræden. Fællesskabsforanstaltninger kan kun anvendes med tilbagevirkende gyldighed i undtagelsestilfælde, når det fremgår klart af deres ordlyd og opbygning, at dette var lovgivers hensigt, hvilket ikke er tilfældet med artikel 15 i forordning nr. 659/1999. Den eneste måde, hvorved der kan sikres en umiddelbar anvendelse af artikel 15 i forordning nr. 659/1999 på »gamle« tilfælde, uden at der foreligger en ulovlig anvendelse med tilbagevirkende gyldighed, er den ovenfor i præmis 40 beskrevne.

42 I duplikken anfører Kommissionen, at sagsøgeren hverken har godtgjort, at den foreliggende sag er »ekstrem« i betragtning af den periode, der forløb mellem datoen for støttens tildeling den 31. august 1987 og det tidspunkt, da sagsøgeren i 1997 blev opfordret til at udtale sig om Kommissionens undersøgelser, eller at proceduren i denne sag blev væsentligt forlænget. De tre og et halvt år, der forløb efter klagens modtagelse, beroede også på, at de franske myndigheder ikke besvarede henvendelserne, at de anmodede om fristforlængelser, og at der blev afholdt et uformelt møde.

43 Kommissionen anfører endvidere, at der forud for enhver beslutning om iværksættelse af en procedure ifølge artikel 88, stk. 2, EF skal være foretaget en indledende undersøgelse, som indebærer, at Kommissionen konkluderer, at der foreligger en med traktaten uforenelig statsstøtte. I så henseende fremhæver Kommissionen, at den på grundlag af de angivelser, den havde modtaget på foranledning af sine begæringer om oplysninger, havde vedtaget beslutningen om procedurens iværksættelse den 20. maj 1998, dvs. mindre end 17 måneder efter klagens indgivelse.

44 Kommissionen havde ikke i august 1997 grundlag for at udstede pålæg om meddelelse af oplysninger, navnlig da de franske myndigheder ikke åbenbart havde afvist at samarbejde, hvilket var en forudsætning for et sådant pålæg. Kommissionen finder derfor, at den har reageret med den fornødne agtpågivenhed, da den tilsendte de franske myndigheder en begæring den 17. januar 1997 om at tilsende den alle de oplysninger, som var nødvendige for sagens behandling.

45 Kommissionen har erkendt, at dens handlemåde kan vurderes ud fra princippet om god forvaltning, men stævningen indeholder ingen anbringender om tilsidesættelse af dette princip. Hvis de argumenter om sagens »ekstreme karakter«, som sagsøgerne har fremført i replikken, og som er gengivet i dommens præmis 35, skal anses for at udgøre et sådant anbringende, må de anses for et nyt anbringende, der følgelig må afvises.

46 Det er ikke korrekt som hævdet af sagsøgeren, at dialogen mellem Kommissionen og de franske myndigheder set fra de støttemodtagende lokale myndigheders synspunkt hverken har været dybtgående eller tilfredsstillende i denne sag, da byen Orléans, som også er impliceret i tildelingen af den pågældende støtte, ikke har anlagt noget annullationssøgsmål. Under alle omstændigheder er det konsekvent angivet i de skrivelser, hvorved de franske myndigheder besvarede

begæringerne om oplysninger, at oplysningerne bl.a. var indhentet hos sagsøgeren. Sagsøgeren tilsendte desuden heller ikke Kommissionen nogen bemærkninger, efter at denne havde offentliggjort sin beslutning om at iværksætte proceduren i henhold til artikel 88, stk. 2, EF, i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.

47 Endelig anfører Kommissionen, at retten efter traktaten til at fremsætte bemærkninger om foranstaltninger under en procedure i henhold til artikel 88, stk. 2, EF er et »middel til direkte afhjælpning« af de følger, som en medlemsstats manglende agtpågivenhed kan have såvel for den lokale myndighed, der har tildelt den pågældende støtte, som for støttemodtageren. I øvrigt råder de lokale myndigheder og støttemodtageren efter Kommissionens opfattelse over retsmidler, idet de kan anlægge sag ved de nationale domstole mod staten for manglende agtpågivenhed hvad angår dennes pligt til loyalt samarbejde med Kommissionen. Efter Kommissionens opfattelse er det ikke uden grund, at medlemsstaten hvad angår kontrol med statsstøtte har en særlig stilling efter traktaten som udøver af offentlig myndighed. Eventuelle mangler i en medlemsstats forfatnings- eller forvaltningsordning må i princippet afhjælpes i den nationale retsorden.

Rettens bemærkninger

48 Indledningsvis bemærkes, at lovligheden af en fællesskabsretsakt ifølge fast retspraksis skal bedømmes efter de faktiske og retlige omstændigheder på det tidspunkt, da retsakten blev udstedt (jf. i denne retning Rettens dom af 6.10.1999, sag T-123/97, Salomon mod Kommissionen, Sml. II, s. 2925, præmis 48, og af 14.5.2002, sag T-126/99, Graphischer Maschinenbau mod Kommissionen, Sml. II, s. 2427, præmis 33).

49 Desuden følger det af fast retspraksis, at processuelle regler almindeligvis antages at finde anvendelse i samtlige tvister, der verserer på ikrafttrædelsestidspunktet, til forskel fra materielretlige regler, som normalt fortolkes således, at de kun omfatter forhold, som ligger forud for ikrafttrædelsen, såfremt det fremgår klart af disses ordlyd, formål eller opbygning, at dette har været meningen. Denne fortolkning er i overensstemmelse med retssikkerhedsprincippet og princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, hvorefter fællesskabslovgivningen skal være klar og forudseelig for borgerne (jf. bl.a. Domstolens dom i sagen Salumi m.fl., præmis 9 og 10, og af 6.7.1993, forenede sager C-121/91 og C-122/91, CT Control (Rotterdam) og JCT Benelux mod Kommissionen, Sml. I, s. 3873, præmis 22 og 23).

50 Forordning nr. 659/1999, som indeholder processuelle bestemmelser vedrørende anvendelsen af artikel 88 EF, blev udstedt under hensyn til den praksis, som Kommissionen har udviklet på dette område navnlig for at sikre den hensigtsmæssige anvendelse og effektivitet af de procedurer, som er fastsat i denne artikel, og at øge gennemsigtigheden og retssikkerheden ved dens anvendelse (jf. forordningens anden og tredje betragtning). Forordningens kapitel III om »procedurer vedrørende ulovlig støtte« fastsætter Kommissionens beføjelser navnlig vedrørende undersøgelsen af statsstøtte, begæring og påbud om oplysninger og tilbagekrævning af ulovlig støtte. Det fremgår af selve bestemmelsernes ordlyd, herunder af artikel 15, at de er af processuel karakter og derfor i medfør af ovennævnte retspraksis finder anvendelse på alle administrative procedurer om statsstøtte, der verserede for Kommissionen på tidspunktet for ikrafttrædelsen af forordning nr. 659/1999, dvs. den 16. april 1999.

51 Da artikel 15 i forordning nr. 659/1999 ikke indeholder nogen overgangsbestemmelser vedrørende dens tidsmæssige anvendelse til forskel fra forordningens artikel 11, stk. 2, sidste afsnit, om Kommissionens beføjelse til at udstede pålæg om midlertidig tilbagebetaling af en ulovlig udbetalt støtte, finder den anvendelse på enhver foranstaltning om endelig tilbagebetaling af en støtte, som er iværksat efter datoen for forordningens ikrafttræden, herunder en støtte, som er tildelt før denne dato.

52 Hvad angår Kommissionens argument om, at to betingelser skal være opfyldt for at anvende artikel 15 i forordning nr. 659/1999 på støtte, som er ydet inden forordningens ikrafttræden, og at begge disse betingelser ikke er opfyldt i denne sag, må det desuden konstateres, at det fremgår af den anfægtede beslutnings ordlyd, og navnlig af den gennemgang af spørgsmålet om forældelsesfristens anvendelse, som er indeholdt i beslutningens 219.-224. betragtning, at Kommissionen selv ved beslutningens vedtagelse antog, at dens foranstaltninger med henblik på tilbagesøgning af den omhandlede støtte var omfattet af artikel 15 i forordning nr. 659/1999. Den omstændighed, at Kommissionen den 8. juli 1999 udstedte et pålæg til de franske myndigheder om at afgive oplysninger i henhold til forordningens artikel 10, stk. 3, viser desuden, at den gennemførte den statsstøtteprocedure, som den havde iværksat den 20. maj 1998 i medfør af artikel 88, stk. 2, EF, på grundlag af de nye processuelle regler, som gjaldt fra det tidspunkt, da forordning nr. 659/1999 trådte i kraft den 16. april 1999.

53 Da Kommissionen udtrykkeligt baserede sin gennemgang i den anfægtede beslutning (jf. 219.-224. betragtning) af spørgsmålet om forældelsen af dens foranstaltninger med henblik på tilbagesøgning af den omhandlede støtte på artikel 15 i forordning nr. 659/1999, kan den ikke under denne sag ved Retten fremføre andre argumenter mod sagsøgeren, som ændrer den gennemgang, den selv har foretaget i den anfægtede beslutning.

54 Følgelig var Kommissionens beføjelse til at kræve den omhandlede støtte tilbage reguleret af artikel 15 i forordning nr. 659/1999.

55 Hvad angår sagsøgerens argumentation om, at sagen er »ekstrem«, findes denne argumentation ubegrundet, uden at det nødvendigt at undersøge, om den udgør et nyt anbringende som hævdet af Kommissionen, således som det er angivet ovenfor i præmis 45.

56 I så henseende bemærkes, at spørgsmålet, om den administrative procedure vedrørende den omtvistede støtte blev trukket urimeligt i langdrag, ikke, som hævdet af sagsøgeren, kan vurderes på grundlag af perioden mellem datoen for tildelingen af den pågældende støtte og datoen for vedtagelsen af den anfægtede beslutning. Ved vurderingen heraf må der derimod tages udgangspunkt i den dato, hvor Kommissionen fik kendskab til tildelingen af den pågældende støtte. Det er ubestridt, at Kommissionen først modtog meddelelse om tildelingen af den pågældende støtte den 23. december 1996, datoen for indgivelsen af klagen i sagen, eller tidligst i november 1996, datoen for offentliggørelsen af den franske revisionsrets beretning om »lokale myndigheders indgreb til fordel for virksomheder«. Det fremgår af den anfægtede beslutning, at Kommissionen den 17. januar 1997 anmodede de franske myndigheder om supplerende oplysninger på grundlag af den klage, som var indgivet den 23. december 1996. Herefter fulgte der en brevveksling mellem de franske myndigheder og Kommissionen, hvorunder Kommissionen med visse vanskeligheder forsøgte at fuldstændiggøre sit sagsmateriale ved at anmode om supplerende oplysninger, indtil den traf beslutning om at iværksætte proceduren den 20. maj 1998. Selv efter iværksættelsen af den administrative procedure var de franske myndigheder utilbøjelige til at meddele Kommissionen de oplysninger, den havde anmodet om (jf. ovenfor i præmis 8-11). I betragtning af handlingsforløbet i perioden mellem november 1996 og vedtagelsen af den anfægtede beslutning (jf. dennes 2.-11. betragtning), kan Kommissionen ikke foreholdes at have trukket sagen umådeholdent i langdrag eller beskyldes for manglende agtpågivenhed ved gennemførelsen af den administrative procedure i sagen.

57 Under alle omstændigheder kan tilbagesøgning af en ulovligt udbetalt støtte for herved at genoprette den oprindelige situation ikke anses for en sanktion, som er uden hjemmel i fællesskabsretten, selv om den iværksættes lang tid efter tildelingen af den pågældende støtte (jf. Rettens dom af 29.9.2000, sag T-55/99, CETM mod Kommissionen, Sml. II, s. 3207, præmis 164).

58 Hvad angår sagsøgerens argument om de væsentlige ulemper for de lokale myndigheder, som beror på, at proceduren vedrørende statsstøtte »udelukkende er tosidig«, bemærkes, at den pågældende medlemsstat ifølge artikel 88, stk. 3, EF er forpligtet til at underrette Kommissionen om påtænkte indførelser eller

ændringer af statsstøtte. Da en støttemodtager ifølge fast retspraksis desuden ikke, bortset fra undtagelsestilfælde, kan have nogen berettiget forventning om en støttes lovlighed, medmindre denne er ydet under overholdelse af bestemmelserne i artikel 88 EF (Domstolens dom af 20.9.1990, sag C-5/89, Kommissionen mod Tyskland, Sml. I, s. 3437, præmis 14, og af 14.1.1997, sag C-169/95, Spanien mod Kommissionen, Sml. I, s. 135, præmis 51), og da en påpasselig erhvervsdrivende normalt skal være i stand til at sikre sig, at denne procedure er overholdt, kan heller ikke tredjemænd, herunder lokale myndigheder, påberåbe sig en sådan berettiget forventning eller bebrejde Kommissionen, at den administrative procedure vedrørende en uanmeldt støtte i det væsentlige udspilles mellem Kommissionen og den pågældende medlemsstat. Hvis de centrale myndigheder i en medlemsstat ikke har overholdt sin anmeldelsespligt til skade for lokale myndigheder eller modtageren af en af dem ydet støtte, er dette et problem mellem parterne, som ikke kan foreholdes Kommissionen. Det ville i modsat fald umuliggøre Kommissionen dens opgave at påse overholdelsen af artikel 87 EF og 88 EF eller udgøre en uberettiget hindring herfor.

59 Det følger af de anførte betragtninger, at anbringendets første led må forkastes.

Anbringendets andet led, hvorefter en begæring om oplysninger ikke kan afbryde forældelsesfristen

Parternes argumenter

60 Sagsøgeren har anført, at Kommissionens begæring om oplysninger ikke kan afbryde forældelsesfristen efter artikel 15 i forordning nr. 659/1999, selv om den

indeholder »flere standardformuleringer, som angiver de eventuelle retsvirkninger af, at der tildeles en ulovlig støtte«. Det vil være i strid med retssikkerhedsprincippet, hvis en begæring om oplysninger har en sådan virkning for forældelsen.

61 Til støtte for sine påstande anfører sagsøgeren, at retsstillingen i de fleste af medlemsstaternes nationale ret på det økonomiske område er således, at kun »foranstaltninger fra en myndighed, som er truffet i medfør af en særlig bemyndigelsesregel, kan afbryde forældelsen«.

62 Hvad angår fællesskabsretten indeholder artikel 43 i Domstolens statut en regel om forældelse af erstatningskrav uden for kontraktforhold, hvoraf det klart fremgår, at et krav, som gøres gældende over for vedkommende institution, kun afbryder forældelsesfristen, såfremt det efterfølges af et sagsanlæg ved Fællesskabets retsinstanser. I den forbindelse anfører sagsøgeren, at den ordning, der er indført til gennemførelse af artikel 81 EF og 82 EF ved Rådets forordning (EØF) nr. 2988/74 af 26. november 1974 om forældelse af adgangen til at pålægge økonomiske sanktioner inden for Det Europæiske Fællesskabs transport- og konkurrenceret og af adgangen til tvangsfuldbyrdelse af disse sanktioner (EFT L 319, s. 1), udgør en undtagelse.

63 Kommissionen havde ifølge sagsøgeren ikke en særlig hjemmel for sine begæringer om oplysninger i perioden fra klagens indgivelse den 23. december 1996 indtil iværksættelsen af den formelle undersøgelsesprocedure i maj 1998. Disse begæringer, som beroede på praksis, og som var rettet til de franske myndigheder i 1997, var nemlig en del af indledningsfasen for undersøgelse af statsstøtte, som kan være intern eller tosidig, eller som kan medføre, at sagen henlægges. Desuden havde Kommissionens foranstaltning under proceduren ikke karakter af en »myndigheds undersøgelsesforanstaltning«, hvilket var en betingelse for at afbryde forældelsesfristen.

64 Når henses til baggrunden for og formålet med artikel 15 i forordning nr. 659/1999 kan Kommissionens opfattelse om, at enhver begæring om oplysninger afbryder forældelsesfristen, ikke give denne bestemmelse dens fulde effektive virkning. Denne fortolkning vil nemlig medføre, at forældelsesfristen næsten altid vil blive afbrudt ved indgivelse af klage.

65 Ifølge sagsøgeren kan Kommissionen i sin egenskab af »myndighed« træffe forskellige foranstaltninger til afbrydelse af forældelsesfristen. Den råder over to lovlige midler hertil. For det første kan den træffe en beslutning, hvorved den pålægger medlemsstaten — efter at have givet denne mulighed for at fremsætte sine bemærkninger — inden for en af den fastsat frist at fremsende alle de dokumenter, oplysninger og eventuelle supplerende data, som er nødvendige for at undersøge støttens forenelighed med det fælles marked (Domstolens dom af 14.2.1990, sag C-301/87, Frankrig mod Kommissionen, Sml. I, s. 307). Sagsøgeren fremhæver herved, at Kommissionen to gange i første kvartal 1997 havde opfordret Frankrig til at fremsætte sine bemærkninger, men først traf beslutning om et pålæg i 1999. For det andet kan Kommissionen afbryde forældelsesfristen ved at vedtage en »beslutning om iværksættelse af en formel undersøgelsesprocedure«. Kommissionen havde mulighed for at iværksætte denne formelle procedure allerede i juni 1997, dvs. to måneder før udløbet af forældelsesfristen i den foreliggende sag.

66 Denne fortolkning, som er i overensstemmelse med retssikkerhedsprincippet, vil ikke fratage Kommissionen dens handlemuligheder, men vil udgøre en væsentlig tilskyndelse til at fremme behandlingen af sagerne under overholdelse af diligensprincippet og princippet om god forvaltning, som dette er kommet til udtryk siden Domstolens dom af 11. december 1973 i Lorenz-sagen (sag 120/73, Sml. s. 1471).

67 Den pågældende fortolkning, som giver forældelsesordningen dens fulde effektive virkning samtidig med, at den opretholder Kommissionens mulighed for at gribe ind, indebærer, at kun de foranstaltninger, der er vedtaget af en myndighed, og som er bebyrdende for vedkommende, kan afbryde forældelsen.

68 Til støtte for sin fortolkning af begrebet »foranstaltning« henviser sagsøgeren også til medlemsstaternes nationale ret og anfører, at forældelsesfristen alene kan afbrydes, såfremt der er vedtaget en retlig foranstaltning, der er udtrykkeligt fastsat og tilvejebragt i medfør af national ret (lov, dekret, bekendtgørelse eller en særskilt og udtrykkelig foreskrevet forvaltningsakt). En begæring om oplysninger kan derimod ikke afbryde forældelsesfristen, bortset fra undtagelsestilfælde, for hvilke der er fastsat præcise særregler. I denne sag har Kommissionen derfor ikke afbrudt forældelsesfristen inden denne udløb. Følgelig må den i sagen omhandlede støtte anses for at være eksisterende støtte.

69 Scott har gjort gældende, at Kommissionens handling ikke afbryder forældelsesfristen i forhold til støttemodtageren, medmindre denne modtager underretning om Kommissionens begæring om oplysninger til medlemsstaten.

70 Scott anfører endvidere, at forældelsesfristen i artikel 15 i forordning nr. 659/1999 er usædvanlig lang. Når Rådet fastsatte en så lang forældelsesfrist for sager om statsstøtte, og når den har tillagt den begivenhed, hvorved forældelsen afbrydes efter denne bestemmelse, en så vidtrækkende virkning, kan Rådet ikke have haft til hensigt, at det skulle være let at afbryde forældelsen.

71 Kommissionen har gjort gældende, at begæringer om oplysninger til medlemsstaterne er foranstaltninger, som afbryder forældelsesfristen. Det kan ikke være et tilfælde, at fællesskabslovgiver har anvendt udtrykket »foranstaltning« i artikel 15 i forordning nr. 659/1999, når henses til den sammenhæng, hvorunder denne forordning er udstedt, og dens formål, som var at bidrage til at forøge gennemskueligheden og retssikkerheden samt at kodificere og forstærke den faste praksis om statsstøtte, som har udviklet sig ved Kommissionen og i Domstolens praksis. Forordning nr. 659/1999 fastlægger nærmere de omstændigheder, hvorunder Kommissionen kan vedtage beslutninger og anbefalinger og rette

forskellige begæringer om oplysninger og meddelelser til medlemsstaterne. De udtryk, fællesskabslovgiver har anvendt i forordning nr. 659/1999, skal ses i sammenhæng med, at der er tale om kontrol med statsstøtte, for hvilken der gælder en særlig procedure, som er baseret på en dialog mellem Kommissionen og medlemsstaterne. Efter fast retspraksis er Kommissionens beslutninger kun rettet til medlemsstaterne, hvilket bekræftes af forordning nr. 659/1999. Denne kontradiktoriske procedure mellem medlemsstaten og Kommissionen omfatter ikke modtagere af ulovlig støtte, som i øvrigt har de rettigheder, der tilkommer dem efter artikel 88, stk. 2, EF og forordning nr. 659/1999.

72 Den omstændighed, at artikel 15 i forordning nr. 659/1999 vedrører »enhver foranstaltning, der træffes af Kommissionen«, indebærer efter Kommissionens opfattelse, at den må antages at omfatte alle de midler, som Kommissionen har mulighed for at iværksætte ifølge forordningen. Kommissionens begæringer til medlemsstaterne om oplysning udgør efter dens opfattelse »en foranstaltning, som kan afbryde forældelsesfristen i henhold til artikel 15«, og hvorved medlemsstaterne under overholdelse af retssikkerhedsprincippet underrettes om, at Kommissionen undersøger en foranstaltning.

73 Kommissionen anfører endvidere, at sagsøgerens argument om, at kun en »afgørelse truffet af en myndighed« vil kunne afbryde forældelsen, i væsentligt omfang vil begrænse Kommissionens handlemuligheder. Flere betingelser skal nemlig være opfyldt for at vedtage en sådan afgørelse. Der kan således først udstedes påbud om meddelelse af oplysninger, efter at der er fremsat begæring om oplysninger efterfulgt af en rykkerskrivelse (jf. artikel 10 i forordning nr. 659/1999). På samme måde skal Kommissionen for at kunne iværksætte en formel undersøgelsesprocedure have indsamlet de nødvendige oplysninger og gennemført en indledende undersøgelse om den pågældende foranstaltning. Efter Kommissionens opfattelse har sagsøgeren derfor anlagt en fejlagtig fortolkning af bestemmelserne i artikel 15 i forordning nr. 659/1999.

74 Kommissionen har anført, at sagsøgeren under henvisning til bestemmelserne om forældelse i forordning nr. 2988/74 har hævdet, at forordningen udgør en

undtagelse fra retsstillingen efter national ret, som udviser utallige eksempler på, at forældelsen af foranstaltninger truffet af offentlige myndigheder ikke kan afbrydes ved en begæring om oplysninger. Sagsøgeren har imidlertid — uden i øvrigt at have gjort gældende, at forordning nr. 659/1999 eller dennes artikel 15 er ugyldig — hverken godtgjort eller forsøgt at godtgøre, at de begæringer om oplysninger, som Kommissionen har rettet til de franske myndigheder, ikke er en foranstaltning, som er egnet til at afbryde forældelsen i henhold til den ordning for kontrol med statsstøtte, som er fastlagt af fællesskabslovgiver.

75 Ifølge Kommissionen beror Scotts argument om, at Rådet ikke har ønsket, at det skulle være let at afbryde forældelsen, da det besluttede sig til at fastsætte en forældelsesfrist på ti år for tilbagebetaling af ulovligt ydet støtte, på selskabets subjektive opfattelse. Fællesskabslovgiver er nemlig enekompetent til efter eget skøn at fastsætte en forældelsesregel og vedtage de nærmere procedureforskrifter i forbindelse hermed.

Rettens bemærkninger

76 For det første bemærkes, som det er fastslået under gennemgangen af anbringendets første led, at den tiårige forældelsesfrist i henhold til artikel 15 i forordning nr. 659/1999 finder anvendelse i sagen, og at fristen må anses for at være overskredet, da den pågældende støtte blev ydet den 31. august 1987, og den anfægtede beslutning blev vedtaget den 12. juli 2000. Kommissionen har baseret sin beslutning om at kræve støtten tilbage på, at forældelsesfristen blev afbrudt ved de foranstaltninger, som den vedtog mellem januar og august 1997, navnlig dens skrivelse af 17. januar 1997, hvori den udtrykkeligt anmodede de franske myndigheder om oplysninger (jf. den anfægtede beslutnings 220. betragtning).

77 Sagsøgeren har fremdraget en række eksempler i national ret og fællesskabsret, navnlig dommen i sagen Frankrig mod Kommissionen, præmis 19, til støtte for, at en simpel begæring om oplysninger ikke kan afbryde forældelsesfristen. Ifølge sagsøgeren kan forældelsen kun afbrydes ved foranstaltninger fra en myndighed, som er truffet i medfør af en særlig bemyndigelsesregel, såsom en beslutning om at iværksætte proceduren i henhold til artikel 88, stk. 2, EF eller et pålæg til de franske myndigheder om at meddele oplysninger. Herom bemærkes, at der ikke kan drages en sådan slutning fra denne dom, som vedrørte de sikringsforanstaltninger, Kommissionen råder over til at hindre tilsidesættelser af artikel 88, stk. 3, EF. Disse foranstaltninger består i beføjelsen til, indtil resultatet af undersøgelsen af støtten foreligger, ved en midlertidig beslutning at pålægge en medlemsstat straks at suspendere betalingen af støtten og inden for den af Kommissionen fastsatte frist forsyne denne med alle de dokumenter, oplysninger og øvrige data, som er nødvendige for at undersøge støttens forenelighed med fællesmarkedet.

78 I sin skrivelse af 17. januar 1997 anmodede Kommissionen de franske myndigheder om oplysninger »for at kunne efterprøve rigtigheden af de forhold, som var gjort gældende, og afgøre, om foranstaltningerne til fordel for selskabet Scott [udgjorde] en støtte i [artikel 87, stk. 1, EF's] forstand«. Endvidere henledte Kommissionen i denne skrivelse udtrykkeligt de franske myndigheders opmærksomhed på den skrivelse, den havde tilsendt medlemsstaterne den 3. november 1983 vedrørende deres forpligtelser i henhold til artikel 88, stk. 3, EF, »og på meddelelsen offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* nr. C 318, s. 3, af 24. november 1983, og angav, at enhver ulovligt ydet støtte kan kræves tilbagebetalt«.

79 Følgelig var de franske myndigheder ved modtagelsen af skrivelsen af 17. januar 1997 blevet underrettet af Kommissionen om, at den foretog en undersøgelse af støttens lovlighed, og at denne i givet fald kunne blive krævet tilbage.

80 Under alle omstændigheder må det fastslås, at selv om forordning nr. 659/1999 ikke fandt anvendelse den 17. januar 1997 — således at skrivelsen til de franske myndigheder af denne dato ikke bevirkede, at forældelsesfristen blev afbrudt, da der ikke på daværende tidspunkt gjaldt nogen forældelse — må skrivelsens retsvirkning undersøges inden for rammerne af den beføjelse, som tilkom Kommissionen efter den 16. april 1999 til at kræve den pågældende støtte tilbage.

81 Herom bemærkes, at artikel 10, stk. 2, i forordning nr. 659/1999 ligesom forordningens artikel 15 er indeholdt i forordningens kapitel III, som indeholder regler om proceduren vedrørende ulovlig støtte. Artikel 10, stk. 2, bestemmer, at Kommissionen kan anmode den pågældende medlemsstat om at fremsende oplysninger. Det fremgår af artikel 10, stk. 2, sammenholdt med artikel 2, stk. 2, og artikel 5, stk. 1 og 2, i forordning nr. 659/1999, at den indeholder en forpligtelse for den pågældende medlemsstat til straks at meddele Kommissionen alle de som følge af begæringen nødvendige oplysninger. Ved at tilsende en medlemsstat en begæring om oplysninger tilkendegiver Kommissionen nemlig over for medlemsstaten, at den råder over oplysninger om en påstået ulovlig støtte, og at denne støtte i givet fald skal tilbagebetales.

82 Den omstændighed, at der blot er tale om en begæring om oplysninger, berøver derfor ikke begæringen dens retsvirkning som en foranstaltning, der kan afbryde forældelsesfristen efter artikel 15 i forordning nr. 659/1999. Denne fortolkning giver ikke forordningens artikel 10 og 15 tilbagevirkende gyldighed, men sikrer blot, at disse artikler anvendes ensartet på en række omstændigheder eller begivenheder, som indtrådte og blev undersøgt fra den 12. juli 2000.

83 Hvad angår Scotts argument om, at de foranstaltninger, som Kommissionen traf mellem januar og august 1997, ikke kunne afbryde forældelsesfristen i henhold til artikel 15 i forordning nr. 659/1999, fordi Scott ikke havde kendskab til disse

foranstaltninger på daværende tidspunkt, bemærkes, at der ved artikel 15 blev indført en ensartet forældelsesfrist for tilbagesøgning af støtte, som gælder på samme måde over for støttemodtageren og tredjemænd.

84 Det bemærkes herved for det første, at proceduren efter artikel 88, stk. 2, EF hovedsagelig udspilles mellem Kommissionen og den pågældende medlemsstat, hvorved interesserede parter, herunder støttemodtageren, har ret til at blive holdt underrettet og at få lejlighed til at gøre deres argumenter gældende (jf. i denne retning Domstolens dom af 14.11.1984, sag 323/82, Intermills mod Kommissionen, Sml. s. 3809, præmis 16 og 17). Ifølge fast retspraksis spiller de interesserede parter nemlig i det væsentlige en rolle som oplysningskilde for Kommissionen under den administrative procedure i henhold til artikel 88, stk. 2, EF (Rettens dom af 22.10.1996, sag T-266/94, Skibsværftsforeningen m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 1399, præmis 256, og af 25.6.1998, forenede sager T-371/94 og T-394/94, British Airways m.fl. og British Midland Airways mod Kommissionen, Sml. II, s. 2405, præmis 59). Kommissionen er imidlertid ikke forpligtet til at underrette potentielt interesserede parter, herunder støttemodtageren, om de foranstaltninger, som den træffer vedrørende en ulovlig støtte inden iværksættelsen af den administrative procedure.

85 Den omstændighed alene, at Scott ikke havde kendskab til de begæringer om oplysninger, som Kommissionen tilsendte de franske myndigheder fra den 17. januar 1997, fratager derfor ikke disse deres retsvirkning over for Scott. Følgelig udgør den skrivelse af 17. januar 1997, som Kommissionen fremsendte inden iværksættelsen af den administrative procedure, og hvorved den anmodede de franske myndigheder om supplerende oplysninger, ifølge artikel 15 i forordning nr. 659/1999 en foranstaltning, som afbryder forældelsesfristen på ti år, som i denne sag begyndte at løbe den 31. august 1987, før forordningen trådte i kraft, selv om sagsøgeren og Scott på daværende tidspunkt ikke havde kendskab til denne skrivelse.

86 Under hensyn til disse betragtninger kan anbringendets andet led ikke tages til følge.

87 Herefter kan påstanden om annullation af den anfægtede beslutnings artikel 2 ikke tages til følge, for så vidt som den er baseret på, at Kommissionen har tilsidesat artikel 15 i forordning nr. 659/1999.

Sagens omkostninger

88 Da denne dom er begrænset til forældelsesspørgsmålet, og sagens behandling fortsætter, bør afgørelsen om sagens omkostninger udsættes.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Femte Udvidede Afdeling)

1) **Påstanden om annullation af artikel 2 i Kommissionens beslutning 2002/14/EF af 12. juli 2000 tages ikke til følge, for så vidt som den er**

baseret på, at Kommissionen har tilsidesat artikel 15 i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel [88].

2) **I øvrigt fortsættes sagens behandling.**

3) **Afgørelsen om sagens omkostninger udsættes.**

Cooke García-Valdecasas Lindh

Forwood Legal

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 10. april 2003.

H. Jung

Justitssekretær

J.D. Cooke

Afdelingsformand